

HITELFINANSZÍROZÁS A HAZAI VÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN

2023. FEBRUÁR

MKIK GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET
INSTITUTE FOR ECONOMIC AND ENTERPRISE RESEARCH

AZ MKIK GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET OLYAN NONPROFIT KUTATÓMŰHELY, AMELY ELSŐSORBAN ALKALMAZOTT KÖZGAZDASÁGI KUTATÁSOKAT FOLYTAT. CÉLJA, HOGY ELMÉLETILEG ÉS EMPIRIKUSAN MEGALAPOZOTT ISMERETEKET ÉS ELEMZÉSEKET NYÚJTSON A MAGYAR GAZDASÁG ÉS A MAGYAR VÁLLALKOZÁSOK HELYZETÉT ÉS KILÁTÁSAIT BEFOLYÁSOLÓ GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI FOLYAMATOKRÓL.

AZ ELEMZÉST KÉSZÍTETTE

NYÍRŐ ZSANNA, ELEMZŐ, MKIK GVI

KUTATÁSVEZETŐ

NÁBELEK FRUZSINA, ÜGYVEZETŐ, MKIK GVI

E-MAIL: FRUZSINA.NABELEK@GVI.HU

A KÉZIRAT LEZÁRVA

2023. FEBRUÁR 17.

BUDAPEST

BEVEZETŐ

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) elemzése a **hitelfinanszírozást** vizsgálja a hazai vállalkozások körében a GVI féléves vállalati konjunktúravizsgálatának 2022. októberi eredményei felhasználásával. A felmérés 2135 cégvezető részvételével zajlott¹.

A GVI konjunktúravizsgálatának célja a vállalatvezetők aktuális, rövid távú üzleti várakozásainak feltérképezése, amely a vállalkozók számára az adatfelvétel idején rendelkezésre álló információkra, szubjektív helyzetértékelésükre támaszkodik.

Elemzésünkben azt vizsgáljuk, hogy mennyire jellemző a hazai vállalkozások körében **a piaci alapú banki hitelek**, valamint az **államilag támogatott hitelek** igénybevétele, illetve, hogy milyen tulajdonságokkal jellemezhetőek azok a cégek, amelyek körében gyakoribb a hitelek felhasználása.

Az adatfelvétel eredményeit a regisztrált vállalkozások létszámkategóriák és ágazatok szerinti megoszlása alapján súlyoztuk. A súlyozás következtében az elemzésben számolt megoszlások nem a válaszadó cégek alpmegoszlását tükrözik, mivel a súlyozás a cégek teljes hazai gazdaságban tapasztalható létszámkategória és ágazat szerinti megoszlását állítja helyre a mintában. Az elemzésben a súlyozatlan elemszámokat tüntetjük fel.

---

¹ Az adatfelvétel október 1. és 31. között zajlott.

ÖSSZEFOGLALÁS

Kutatásunk a hazai cégek hitelfinanszírozását elemzi a GVI féléves vállalati konjunktúravizsgálatának 2022. októberi eredményei felhasználásával.

2022 októberében a vállalkozások negyedének volt államilag támogatott és/vagy piaci alapú banki hitele. 8 százalékuk csak államilag támogatott hitelt vett igénybe, 7 százalékuk kizárólag piacit, míg 9 százalékuk mindkét lehetőséget alkalmazta.

A legkisebb cégek közül csupán minden negyediknek van hitele, míg a nagyobb cégek 50–60 százaléka rendelkezik hitellel. A hiteltípusokat vizsgálva azt láthatjuk, hogy a legnagyobb vállalkozások körében figyelhető meg jelentős eltérés: körükben a tisztán piaci alapú banki hitelek elterjedtebbek, míg államilag támogatott hitele elenyésző számú nagyvállalatnak van.

A hitel igénybevétel a feldolgozóipari és a kereskedelmi vállalkozások körében jellemzőbb, mint az építőipari és a szolgáltatás terén tevékenykedő cégek esetében. Gazdasági ágazat szerint nincs eltérés abban, hogy egy cég államilag támogatott vagy nem támogatott hitelt választ.

A tisztán hazai tulajdonú cégek körében gyakoribb a hitelfinanszírozás alkalmazása, mint a (részben) külföldi tulajdonban lévő vállalatok esetében. A belföldi vállalkozások körében nincs különbség az igénybe vett hitelek típusa szempontjából. Viszont a (részben) külföldi tulajdonú vállalkozások körében a piaci alapú hitelek gyakoribbak, mint az államilag támogatottak.

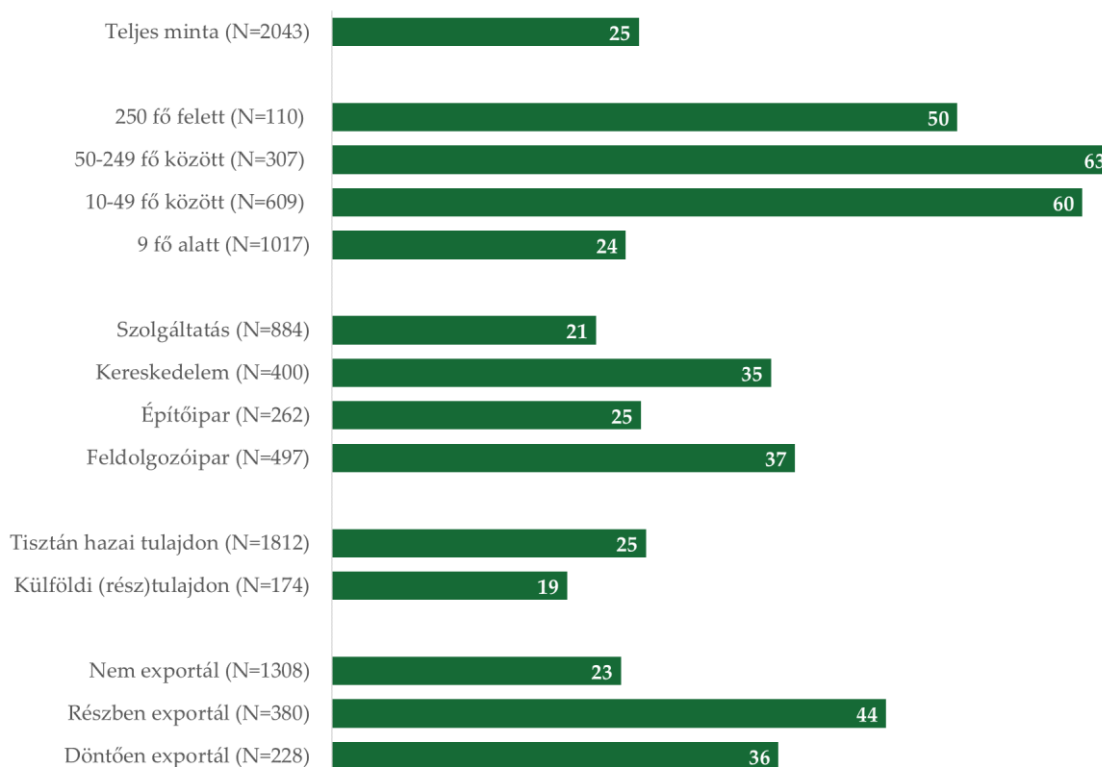
A nem exportáló cégek kisebb arányban vesznek igénybe hitelfinanszírozást, mint az exportálók. Az export tevékenység mentén szintén nincs eltérés a cégek között abban, hogy inkább tisztán piaci vagy államilag támogatott hitelt választanak.

Összefoglalva, ha összehasonlítjuk az államilag támogatott konstrukciójú, illetve a piaci alapú banki hitelt igénybe vevő vállalkozásokat, azt állapíthatjuk meg, hogy két jellemző mentén van jelentős eltérés: a nagyobb vállalkozások és a külföldi (rész)tulajdonú cégek inkább a piaci (államilag nem támogatott) hitelekkel rendelkeznek. A kis- és középvállalkozások valamint a hazai tulajdonú cégek ezzel szemben hasonló arányban vesznek igénybe államilag támogatott és piaci alapú hiteleket.

HITELFINANSZÍROZÁS IGÉNYBEVÉTELE

2022 októberében a vállalkozások 25 százaléka vett igénybe államilag támogatott és/vagy piaci alapú banki hitelt. Létszámkategóriák szerint azt láthatjuk, hogy a legkisebb cégek jóval kisebb arányban vettek igénybe hitelt, mint a nagyobb vállalkozások. A legfeljebb 10 fős cégek 24 százaléka, a 10–49 fő közötti cégek 60 százaléka, az 50–249 fő közötti cégek 63 százaléka, míg a 250 fő feletti vállalatok 50 százaléka vett igénybe hitelfinanszírozást. Ágazatok szerint magas a feldolgozóipari vállalatok körében a hitelfinanszírozás (37%), ezt az ágazatot követi a kereskedelem (35 százalék), míg az építőipari vállalatok negyede (24%), a szolgáltatást nyújtó cégeknek pedig nagyjából ötöde (21%) vett igénybe valamilyen hitelt. A tisztán hazai tulajdonú cégek körében gyakoribb (25%) a hitelfelvétel, mint a (részben) külföldi tulajdonban lévő vállalatok esetében (19%). Különbség mutatkozik a vállalatok exporttevékenysége szerint is. A nem exportáló cégek 23 százaléka, míg a részben exportáló vállalatok 44 százaléka vesz igénybe hitelfinanszírozást, míg ez az arány a döntően exportáló vállalatok esetében 36 százalékos.

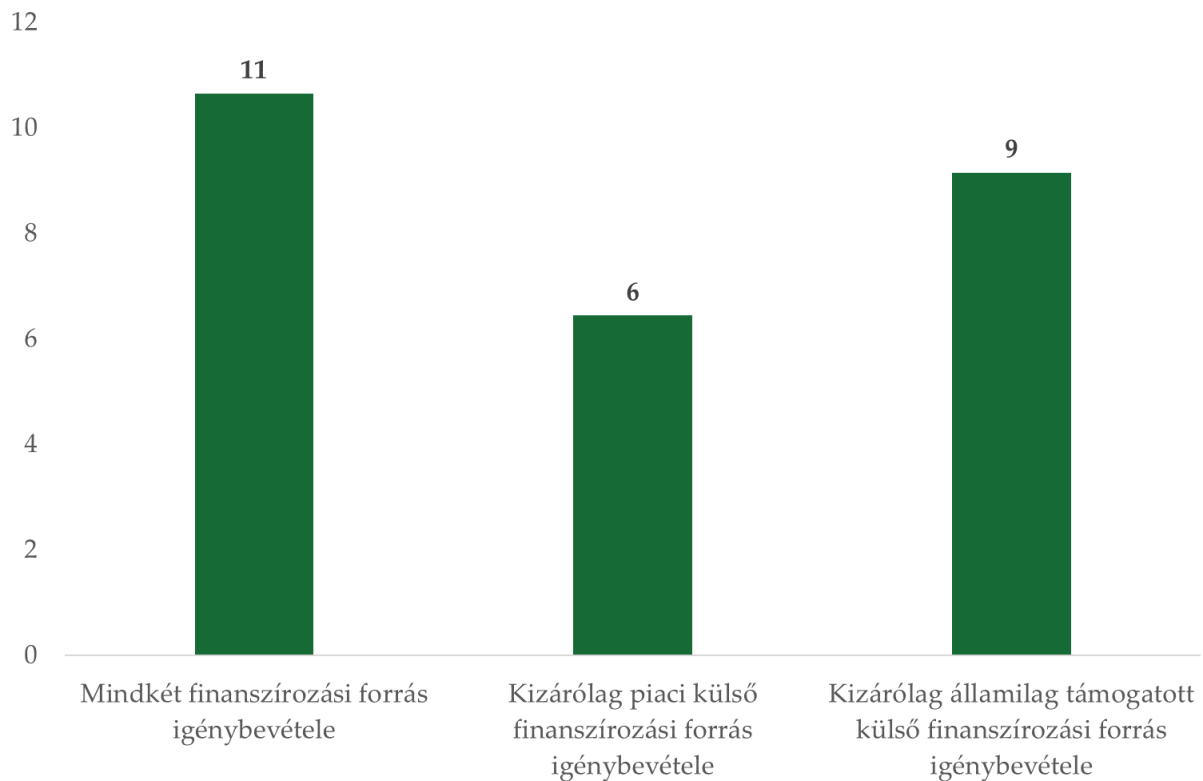
1.1. ÁBRA: HITELFINANSZÍROZÁS IGÉNYBEVÉTELE, SZÁZALÉK (SÚLYOZOTT)

Forrás: GVI 2022

Elkülönítettük a vállalkozásokat a szerint, hogy piaci és/vagy állami forrásból vettek-e igénybe hitelt. A teljes mintát vizsgálva az látható, hogy a cégek 6 százaléka csak államilag támogatott hitelt vett igénybe, 9 százaléka kizárólag (államilag nem támogatott) piacit, míg 11 százalékuk mindkét lehetőséget alkalmazta.

1.2. ÁBRA: A PIACI ÉS ÁLLAMILAG TÁMOGATOTT HITELEK IGÉNYBEVÉTELE, SZÁZALÉK (SÚLYOZOTT), N=1798

Forrás: GVI 2022

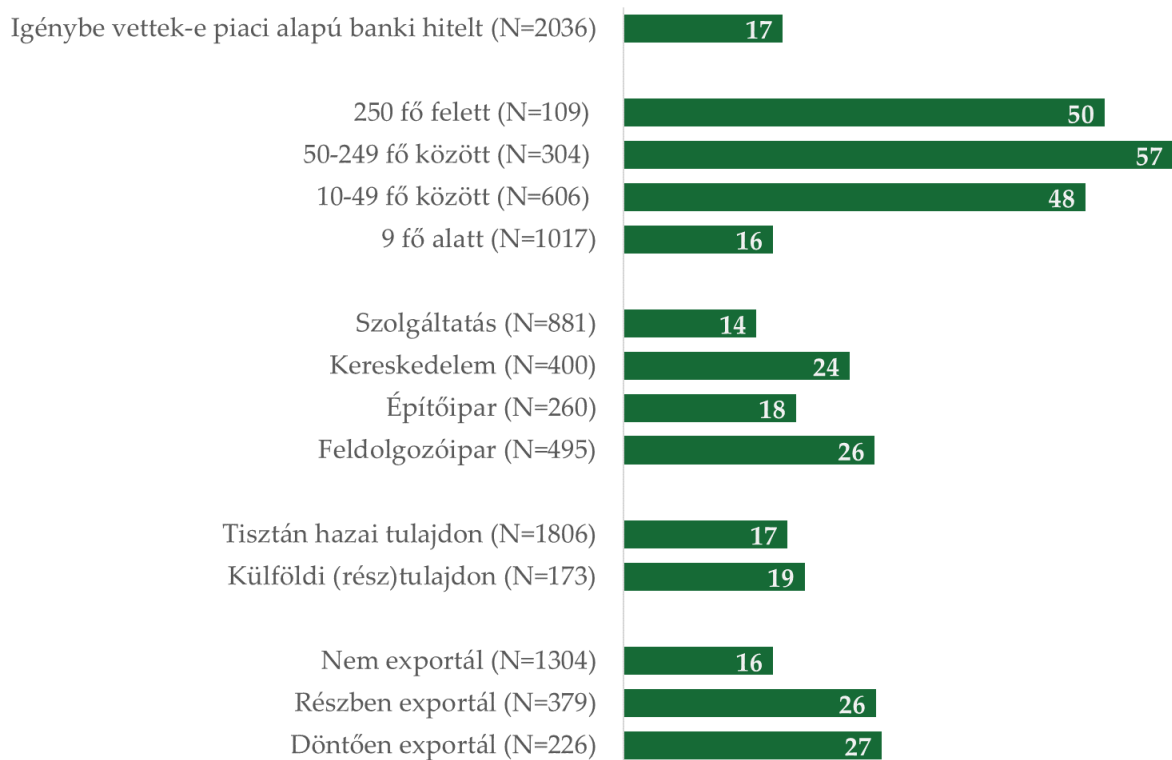
Piaci alapú hitelek igénybevétele

A vállalkozások 17 százaléka választott piaci alapú (államilag nem támogatott) banki hitelt, mely lehet forgóeszközhitel, beruházási hitel, uniós támogatás önrészét vagy előfinanszírozását fedező hitel, valamint deviza-, illetve deviza alapú kölcsön vagy pénzügyi lízing forint kölcsönrel való kiváltására fordítható hitel.

A 10 fő alatti vállalkozások kisebb arányban választottak piaci hiteleket (16%), mint a nagyobb vállalatok: a 10–49 fő közötti vállalatok 48 százaléka, az 50–249 fő közötti vállalatok 57 százaléka, és a 250 fő feletti vállalatok 50 százaléka vett igénybe piaci hitelt. Az építőiparban és a szolgáltatást nyújtó vállalatok körében kevésbé jellemző a piaci alapú banki hitel igénybevétele (18% és 14%), mint a feldolgozóipari és kereskedelmi cégek körében (26% és 24%). Tulajdonszerkezet szerint nincs jelentős eltérés a cégek

között. A részben vagy döntően exportáló vállalkozások körében a piaci hitelek elterjedtebbek (26% és 27%), mint az egyáltalán nem exportálók körében (16%).

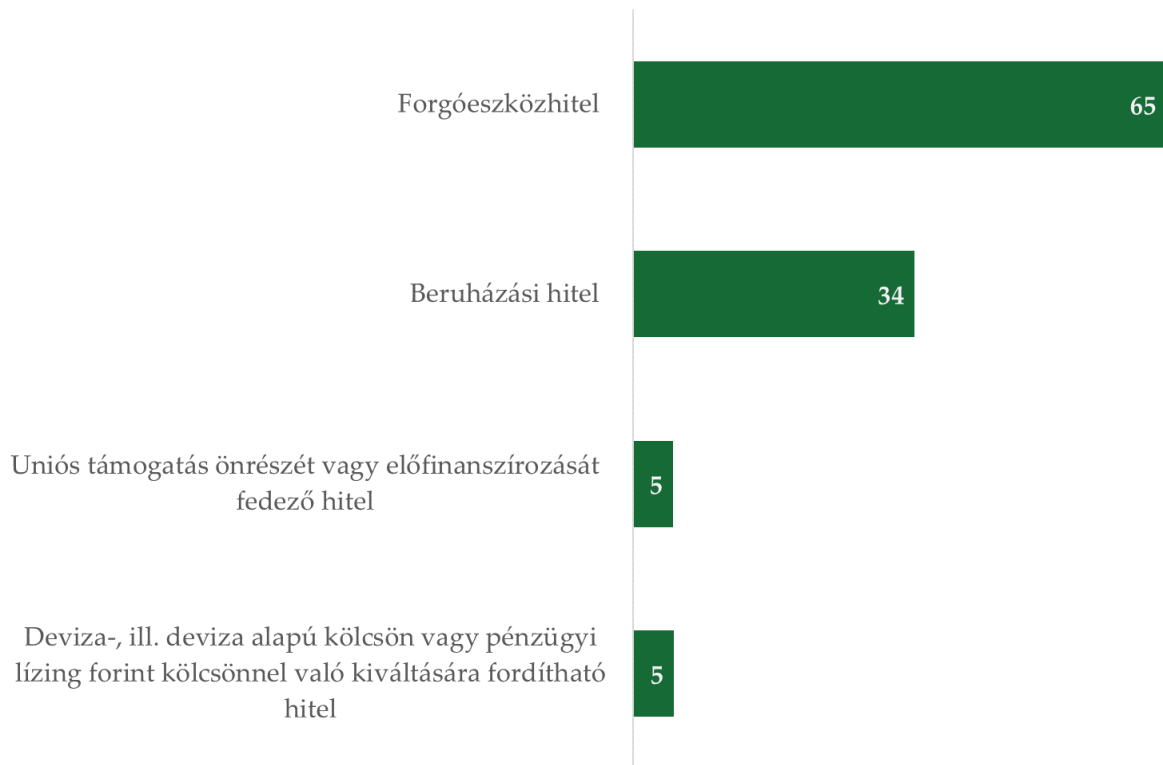
1.3. ÁBRA: PIACI ALAPÚ (NEM ÁLLAMILAG TÁMOGATOTT KONSTRUKCIÓJÚ) BANKI HITEL IGÉNYBEVÉTELE, SZÁZALÉK (SÚLYOZOTT)

Forrás: GVI 2022

A piaci alapú banki hitellel rendelkező vállalkozások közel kétharmada (65%) forgóeszközhitelt, nagyjából harmada beruházási hitelt (34%), 5–5%-a pedig uniós támogatás önrészét vagy előfinanszírozását fedező hitelt, valamint deviza-, illetve deviza alapú kölcsön vagy pénzügyi lízing forint kölcsönrel való kiváltására fordítható hitelt választott.

1.4. ÁBRA: AZ IGÉNYBE VETT PIACI ALAPÚ BANKI HITEL TÍPUSA, SZÁZALÉK (SÚLYOZOTT), N=688

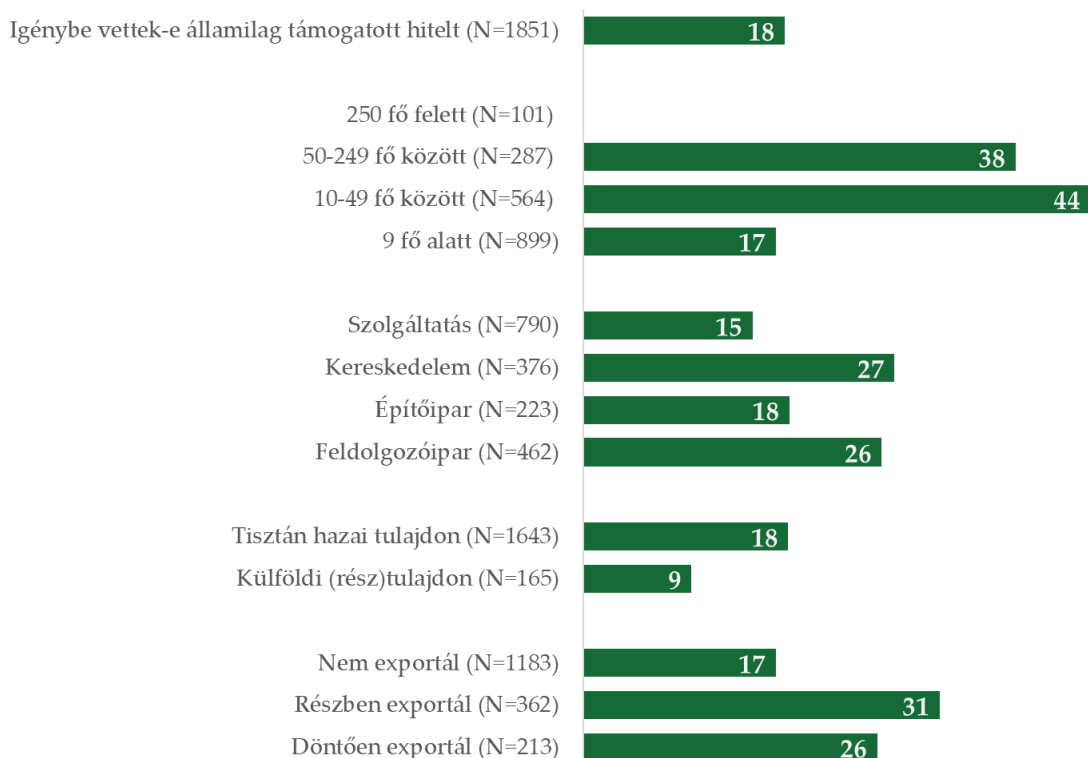
Forrás: GVI 2022

Államilag támogatott hitelek igénybevétele

A vállalkozások 18 százaléka vett igénybe államilag támogatott konstrukciójú hitelt. A 10–49 és 50–250 főt foglalkoztató cégek nagyobb arányban választottak államilag támogatott hitelt (44% és 38%), mint a 10 fő alatti és a 250 fő feletti cégek (17% és 0%). A feldolgozóipari és a kereskedelmi vállalkozások magasabb arányban vettek igénybe államilag támogatott hitelt (26% és 27%), mint az építőipari és szolgáltatást végző cégek (18% és 15%). A tisztán hazai tulajdonú vállalkozások közül többen vettek igénybe ilyen hitelt (18%), mint a (részben) külföldi tulajdonú cégek (9%). Exporttevékenység szerint azt láthatjuk, hogy az egyáltalán nem exportáló vállalkozások kisebb arányban vettek igénybe államilag támogatott hitelt (17%), mint a részben és döntően exportálók (31 és 26%).

1.5. ÁBRA: ÁLLAMILAG TÁMOGATOTT HITELEK IGÉNYBEVÉTELE, SZÁZALÉK (SÚLYOZOTT)

Forrás: GVI 2022

Ha összevetjük az államilag támogatott konstrukciójú, illetve a piaci alapú banki hitelt igénybe vevő vállalkozásokat, akkor azt állapíthatjuk meg, hogy két jellemző mentén van jelentős eltérés. A nagyobb vállalkozások (50 fő feletti foglalkoztatók) és a külföldi (rész)tulajdonú cégek inkább a piaci alapú hitelekkel rendelkeznek. A kis- és középvállalkozások valamint a hazai tulajdonú cégek ezzel szemben hasonló arányban vesznek igénybe államilag támogatott és piaci alapú hiteleket.

Változó kamatozású hitelek és hitelmoratórium

A hitelt igénybe vevő vállalkozások 16 százalékának (az összes vállalkozás 3 százalékának) van változó kamatozású hitele. Változó kamatozású hitellel legnagyobb arányban a középvállalkozások (40 százalékuk), míg ágazatot tekintve a kereskedelmi cégek (20 százalékuk) rendelkeznek.

A koronavírus-járvány kapcsán bevezetett és 2022. december 31-ig fenntartott hitelmoratóriumot 2022. októberében a hitellel rendelkező cégek 2 százaléka, (az összes vállalkozás 0,4 százalékának) vette igénybe.